

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 1 18 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevri: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrstasíðustjóri: Krisjan Dahl
Bládfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmur Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

Fólkafloks sjónleikur

SJÁLVT um tað ikki fyriliggur ein formlig politisk samtykt, so hevur tað í tí politiska avgerðarmynstrinum verið heilt greitt, at politikararnir hava viljað havt hetta landið at siggja nøkulunda soleiðis út, sum tað ger í dag. Sama tal av bygðum, nøkulunda sama forðeiling av aktivitetum runt landið.

KOMMUNURNAR hava sjálvandi eisini gjørt iløgur, men hesar hava verið so smáar, at tær ikki hava broytt heildina serliga mikið — tað er ikki blivin nøkur forskjóting í samfelagsskipanini sum so.

NÚ TYKIST vend at verða komin í. Tórshavnar kommuna, ið figgarliga er ógvuliga væl fyri, serliga av tí servicevinnulívi, sum natúrliga er á hesum stað og almennu fyrisitingini, og kann gera ógvuliga stór projektir. Og tað ger hon eisini.

UPPÁ BESTA Fólkafloks manér stendur borgarstjórin á odda fyri tveimum projektnum, eitt er floghavn á Glyvursnesi og hitt er Sundsmiðdepulín, ið í veruleikanum kunnu skaka alt tað føroyska samfelagsmynstrið.

FÓLKAFLOKSLEIÐSLAN í Tórshavnar Býráð dugir ikki at siggja, at fyri tað fyrsta skaðar tað heildina í samfelagnum og fyri tað næsta koma teir at skapa sínum eftirkomarum óánaðar trupulleikar, bæði sosialt og vinnuliga.

HETTA visir m.a. útviklingurin í Íslandi. Grannarnir fyri vestan hava ikki klárað seg so væl, hóast teir hava eitt ógvuliga stórt natúru-riki-dømi, og skyldast hetta uttan iva, at alt ov nógv er miðsavnað í Reykjavík, ið er vorðið ov stórt og harvið dýrt at reka.

JAVNAÐARFLOKKURIN kann óngantið ganga við til umfangdrið strukturbroytingar í hesum samfelagi, uttan tær eru samtyktar av Føroya lógtíngi.

ÍLØGUÆTLANIRNAR í Tórshavnar kommunu hava fingið eitt rættiliga marghátligt tjak fram. Vit hava ein tingmann úr Vágnum, sum ósir seg upp um borgarstjóran í Havn og hansara páfund. Borgarstjórin í Klaksvík, hann er ikki minni grummur í sínum úttalsum um sama. Vit leggja merki til, at allir triggir eru teir fólkafloksmenn og tann, ið ikki kennir fólkaflokkinn, heldur, at nú fara teir til hendurs. So er ikki.

oddagrein

VIT HAVA nú í nógv Harrans ár sæð ein harghátligan sjónleik í Fólkaflokkinum — eg kundi kallað hann »Eingilin Jógvan og hin grábeinti Óli« — tað hevur sæð út til, at har hevur verið klandur innanhyssis, men veruleikin hevur verið tann øll árin, at Óli hevur verið tann rætti fólkafloksmaðurin, meðan Jógvan hevur verið tannpeni, sum skal samla atkvøðurnar. Tí tá avgerðirnar skulu takast, er tað Óla'sa meining, sum er galdandi, meðan Jógvan klárar valni — ta penu avdeildingina av atkvøðunum.

TAÐ, SUM vit siggja nú, er ein onnur utgáva av sama sjónleiki — her skal flokkurin tjena bæði uppá »gyngene og karusellen«. Hann ætlar sjálvsagt, at Vágatingmaðurin skal skelda so nógv inn á borgarstjóran í Havn, at hann skal fáa stemmurnar uppá tað, og borgmeisterin í Havn skal nokk fáa sínar stemmurnar, tí hann vil gera nakað fyri Havnina. Heilt givið er, at aftaná valið — um Fólkaflokkurin vinnur eitt val — so vil tingmaðurin í Vágum stemma saman við borgarstjóranum í Havn um eina og hvarja avgerð, sum fólkaflokkurin vil, uttan mun til um tað skaðar Vágoynda ella ikki.

SAMA kann sigast um komediuna millum borgarstjóran í Klaksvík og borgarstjóran í Havn.

TAÐ ER í hesum lögna sjónleiki, sum vit siggja, nokk soleiðis vorðið, at jassurin hesaferð er spældur ov tíðlig aut. Gott nokk er tað sum kollfíringurin segði á sinni, »at lívið er sum eitt vaskibretti, har vit eru rukkurnar.« men handan uppskriftin skal ikki virka hesu ferð, tað er givið. Neyðugt er at greiða fólk frá grundarlagnum undir hesum lögna sjónleiki og visa, at ein og hvør atkvøða kring landið til Fólkaflokkinn er medvirkandi til at av-oyða bygdiarnar, oyðileggja vinnulívið har og flyta alt til Havnar. Hatta er so einfalt, og tað kann ikki vera soleiðis, at føroysku veljararnir lata seg lumpa uppá handan máttan.

JAVNAÐARFLOKKURIN skal ið hvussu er gera sitt til, at so verður ikki. Vit vilja hava hetta landið at hava ein struktúr á leið sum hann er í dag, og tað vilja vit arbeiða fyri. Vit vilja ikki arbeiða fyri, at føroyingar allir skulu plaserast á einum stað. Vit hava sæð ov mikið av ólukkum av tí, vit hava sæð tað í Reykjavík, vit hava sæð tað í Nuuk og vit vilja ikki stillingandi loyva Fólkaflokkinum at lumpa seg ígjøgnum við einum sentraliseringspolitikki.

T.A.

U.S.'arar í Mjorkadali!

Froin á NATO-stoðum um heiminn man vera stór, nú dvørgafelagið U.S. hevur sett sær mál at tváa NATO felagsskapin reinan.

Í »Dimmu« 28. okt. greiðir U.S.ari frá ferð í Mjorkadali, og veit at siga, at har er einki »hokus pokus«. Tó má hann viðganga: »Limirnir úr Ungmannafelagnum Samband fingi høvi at siggja nógv á stoðini og fingi nógv at vita, men teir eins og so mong onnur mundu fata bert lítlan part av tí fjøltáttuðu tøkni henda stoð er útgjerd við í allar mátar.« (citat)

Viðari verður sagt: »Inni er ein rúgva av tølum, sum eitt leikfólk ikki fær størvegis fatan av...« (citat)

Og hetta sigur so U.S.ari, sum ein leygdag seinnapart er vorðin sann-

førdur um, hvussu meinalyst og reiðiliga NATO-stoðin er: at hann ikki skilti ein »skid« av tí heila. Og so er tað hitt vanligu tvassið um nøkur atombumba er í Mjorkadali.

Vita ungir sambandsdreingir ikki, at rakettir eru uppfunnar, so hóvar tað amerikunummonn at tveita eina atombumbu í høvðið á russum, so nýtist ikki at bera hana til dyrnar. (Tað vildi eisini verið ort, bresturin er jú so harður, at eingin trami hevði klárað at runnið vekk, tá tendrað varð).

Nai — atomrakettir kunnu sendast úr U.S.A., V.Týsklandi, Onglandi ella hvar tað skuldi verið. So hvi senda altoyðandi bumbur úr Føroyum — einum friðarelskandi, hampa-, kristnum landi. Nei, har seta vit markið. NATO má fáa greið boð.

»Ikke røre, bare se«.

At enda: »Er stoðin bumbumál?«

Ja, tað kunnu hvørki N.R. Lundbye ella K. Winther svara fyrri, men bert Warzawasamgongan. Hesir siga sum kunnugt ikki nógv, og at uppliva eitt jättandi svar ynski eg so ikki, hvussu nógv eg elski NATO.

Olli

P.S. Sjálvur havi eg langt síðan verið í Mjorkadali og sæð alt. Friðargongu havi eg óngantið gingið, og fari eg helst ikki, nú orðið »friður« er gjørt til illbøn, væl at merkja, tá talan ikki er um gravarfrið.

Sjúkrahúsmálið

Í stuttum práti í útvarpinum, ið ætlaðist skipað sum práti við lurtaran, vóru vit báðir P. Ellefsen og eg nakað ósamdir um danir eitthvørt centraliseraðu ella decentraliseradu. Fyri at hetta ikki bert skulu vera tómir pástandir, verður her lýstur teirra ætlanir um verandi og framtíðar bygnað av sjúkrahúsverkinum.

Norðurjútland amt. Sagt verður í sjúkrahúsetlanini, at decentralisering skal fara fram. Soleiðis er Tenderup sjúkrahús m.a. víðkað við stórpart av endoskopiviðgerðini. Meðan Nibe hevur fingið tillutað minni øki, so hevur Brønderslev tikið stóran part av gynækologiviðgerðini. Annars er tað ætlanin at stabilisera fleiri av sjúkrahúsum í amtinum so sum Skagen, Brovst og Dronninglund v.f.

Sagt verður eisini, at hetta verður gjørt sambært politiska avgerð, men at tað er heldur tørført at fáa yvirleknarnar á centralsjúkrahúsum hjarta og nýrasjúkur lagdar til Holbæk sjúkrahús.

Dianalund er yvirtikið av amtinum. Hetta sjúkrahús skal varðveitast og útyggjast sum epilepsi og psykiatrisk sjúkrahús, og har skal leggjast neurologisk deild.

Hetta má verða nokk til vátan um at skilabetur hugsa menn har niðri enn her heima, har ætlanin framvegis er at niðurleggja smærri sjúkrahúsin.

Ringe sjúkrahús. Til Svendborg sjúkrahús hava teir flutt serligar laboratoriekannningar.

Annars er niðurstøðan hin sama. Tað er góður politiskur vilji til at tað skal og verður decentraliserað, meðan niðurstøðan hjá yvirleknunum á Odense sjúkrahúsi er eins og í Norðurjútlandi.

Suðurjútlands amt verður reumatologisk viðgerð útygd í Gråsten, meðan langtíðsmedisinsk deild verður lögð afturat Gram sjúkrahúsi.

Vestsjællands amt er at sammeta við Fyns amt. Har eru fleiri smærri sjúkrahúseindir ið skulu varðveitast og styrkjast. Sum kunnugt so hevur ortopedkirurgisk og reumatologisk viðgerð verið bæði í Skælskør og við Sorø sjúkrahús í fleiri ár, og hetta er vátan um at ikki alt eigur at vera í Keypmannahavnar økinum.

Hildið verður áfram við decentraliseringini. Soleiðis eru serdeildir innan hjarta og nýrasjúkur lagdar til Holbæk sjúkrahús.

Nýggi yvirleknin ið settur er við sjúkrahúsið er almennkirurgur og hevur ortopædi sum sergrein frá Svoriki. Arbeiði hansara har hevur seinastu árini fyri ein part verið at skifta mjadnar. Fyri a. hetta skal kunna gerast undir ábyrgd, so er neyðugt við skurðstovu, ið lukar krøvini sambært miljølógina. Slik stova er ikki í Føroyum og tá heldur ikki við Landsjúkrahúsið. Er landsleknin ikki vitandi um hetta, og hevur hesin

Skurðstova ella ikki?

Tað er heilt ófatiligt, at tann annars so spakliga fjøldin av yvirleknunum skuldi vinda seg upp sum gjørt er orsakað av álopinum í Sosialinum mótvægis smáu sjúkrahúsum. Og ikki minni banalt tykist tað vera, at hesir væl at sær komnu hava so lítið at taka sær til, at teir ofta tið til slikt, tað verið seg læknar, politikarar ella danskir embætismenn.

Umsóknin um skurðstovu í Klaksvík er ógvuliga einföld og vælgrundað, og hevur onga iblanding fyri neyðini uttan fá teimum, ið gjalda skulu. Restin er uttanumtos og vónandi til fánýtis. Klaksvíkar sjúkrahús hevur normering til tveir skurðlæknar. Vitandi um, at teir báðir eru ortopædar, arbeissamir og fegin vilja taka sitt starv í álvara, má tað vera heilt greitt, at ein skurðstova ikki fær tað møguleiga burtúr arbeiðsorkuni.

Nýggi yvirleknin ið settur er við sjúkrahúsið er almennkirurgur og hevur ortopædi sum sergrein frá Svoriki. Arbeiði hansara har hevur seinastu árini fyri ein part verið at skifta mjadnar. Fyri a. hetta skal kunna gerast undir ábyrgd, so er neyðugt við skurðstovu, ið lukar krøvini sambært miljølógina. Slik stova er ikki í Føroyum og tá heldur ikki við Landsjúkrahúsið. Er landsleknin ikki vitandi um hetta, og hevur hesin

Framhald á síðu 18